Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Datum 14 september 2026
Betreft Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad 28 en 29 september 2026

Ons kenmerk
DGA-EIA / 108304381

Geachte Voorzitter,

Op 28 en 29 september a.s. vindt de Landbouw- en Visserijraad (hierna: Raad) plaats in Brussel. Met deze brief informeren wij de Kamer over de agenda en de Nederlandse inbreng.

I. Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad 28 en 29 september 2026

Voorstellen voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2027
Op het moment van schrijven is nog geen achtergronddocument beschikbaar. Het Iers voorzitterschap streeft naar een gedeeltelijke algemene oriëntatie over de verordening voor het toekomstig Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) tijdens de Raad van oktober. De bespreking van dit onderwerp tijdens de Raad biedt daarom een belangrijke gelegenheid om nogmaals de prioriteiten van Nederland op te brengen. Om uw Kamer goed te informeren en zoals toegezegd in de beantwoording van het schriftelijk overleg van de Tweede Kamer over de informele Raad van september jl. (Kamerstuk 2026D40601), stuurt de minister de Kamer een aparte brief over de voortgang van de GLB-onderhandelingen. Deze brief ontvangt uw Kamer voorafgaand aan het commissiedebat van 22 september a.s. in de Tweede Kamer over de aankomende Raad.

Marktsituatie, in het bijzonder na de invasie van Oekraïne
De marktsituatie in de verschillende landbouwsectoren in de Europese Unie (EU) staat opnieuw op de agenda. Er is nog geen achtergronddocument beschikbaar, maar de Europese Commissie (hierna: de Commissie) zal naar verwachting ingaan op de actuele ontwikkelingen rond de markten voor landbouwproducten. In de op 3 juli jl. uitgebrachte *short term outlook*[1] voor 2026 gaf de Commissie aan dat de vooruitzichten voor de EU-landbouwmarkten robuust zijn, ondanks uitdagingen en risico's voor sectoren als gevolg van aanhoudende handelsspanningen, extreme weersomstandigheden en stijgende productiekosten door onder meer de gevolgen van het conflict in het Midden-Oosten. De Commissie zal naar verwachting ook

[1] https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/outlook/short-term_en#newsletter

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees, Internationaal en Agro economisch beleid

Ons kenmerk
DGA-EIA / 108304381

een nadere update geven over de effecten van de droogte en hitte in de EU afgelopen zomer. Deze hebben enerzijds geleid tot lagere opbrengsten voor diverse gewassen en anderzijds tot mogelijk hogere opbrengstprijzen. Verder zal de Commissie naar verwachting ingaan op de oorlog in Oekraïne en de aanvallen in de Zwarte Zee met de gevolgen daarvan op de exportmogelijkheden van granen en andere landbouwproducten naar de wereldmarkten. De Commissie zal mogelijk wijzen op het belang van het vergroten van alternatieve exportmogelijkheden via de solidariteitscorridors van de EU.

Tot slot zal de Commissie naar verwachting een update geven over de blijvende onzekerheden als gevolg van het afsluiten van de Straat van Hormuz. Na de presentatie van het Actieplan Meststoffen tijdens de Raad van mei jl. heeft de Commissie op 27 juli jl. een steunpakket vanuit de Europese landbouwreserve gepresenteerd.[2] Dit pakket is bedoeld om landbouwbouwers te steunen in sectoren die het meest worden getroffen door stijgende kosten voor meststoffen, energieprijzen of beide. Uit het steunpakket van totaal € 540 miljoen is € 14,895 miljoen beschikbaar voor Nederland. Lidstaten kunnen de steun zo pragmatisch mogelijk inzetten, waarbij de landbouwers de directe begunstigden zijn. Betalingen aan begunstigden moeten uiterlijk op 28 februari 2027 zijn verricht. Wij zijn voornemens om deze steun via een top-up op de basisinkomenssteun uit het GLB beschikbaar te stellen aan grondgebonden landbouwers, aangezien meerkosten voor (kunst)meststoffen en (diesel)kosten voor bewerking van het land direct gekoppeld zijn aan het aantal hectares dat een agrarische ondernemer heeft. Dit is de meest pragmatische wijze waarop de steun kan worden ingezet, zonder administratieve lasten voor de agrarische ondernemers en de uitvoeringsorganisaties.

Nederland zal tijdens de Raad de grote onzekerheid voor de landbouw- en voedselsector onderschrijven. De droogte van de afgelopen zomer toont aan dat het vergroten van de weerbaarheid van de landbouwsector en het opvangen van de effecten van klimaatverandering cruciaal zijn voor voedselzekerheid. Daarnaast zal Nederland het Europese steunpakket voor de landbouwers als gevolg van het Actieplan Meststoffen verwelkomen en het belang van steun voor Oekraïne opnieuw benadrukken.

<u>Visserij: Onderhandelingen vangstmogelijkheden 2027 en het Europees Fonds voor Maritieme Zaken Visserij en Aquacultuur</u>

Onderhandelingen vangstmogelijkheden 2027
Dit najaar vinden onder het Iers voorzitterschap de jaarlijkse onderhandelingen plaats over de vangstmogelijkheden voor 2027. Er wordt gewerkt aan het bereiken van politieke akkoorden met derde landen en binnen de EU over de vangstmogelijkheden voor de Middellandse Zee, de Zwarte Zee, de Oostzee, de Noordzee en de Atlantische Oceaan.

Tijdens de Raad zal een gedachtewisseling plaatsvinden over de jaarlijkse consultaties voor vangstmogelijkheden tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk

[2] Uitvoeringsverordening (EU) 2026/1894 van de Commissie van 27 juli 2026

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees, Internationaal en Agro economisch beleid

Ons kenmerk
DGA-EIA / 108304381

(VK) en de consultaties voor vangstmogelijkheden tussen de EU en Noorwegen, de consultaties voor de vangstmogelijkheden tussen de EU, het VK en Noorwegen en de consultaties voor de vangstmogelijkheden tussen de kuststaten. Op het moment van schrijven zijn er nog geen achtergrondstukken beschikbaar. Waarschijnlijk komt dit doordat op dit moment nog niet alle wetenschappelijke vangstadviezen van de Raad voor het Onderzoek naar Zee (ICES) gepubliceerd zijn. De verwachting is dat lidstaten de gedachtewisseling zullen gebruiken om de voor hen geldende prioriteiten en zorgen te benoemen, zowel op inhoud als op het te voeren proces van de onderhandelingen.

De Commissie voert namens de EU-lidstaten bilaterale onderhandelingen met het VK en Noorwegen en ook de trilaterale onderhandelingen tussen de EU, het VK en Noorwegen. Voor de gedeelde visbestanden met het VK geldt dat gedurende het jaar de Commissie met het VK overlegt over technische maatregelen en uitgangspunten in bestandsbeheer in het Gespecialiseerd Comité voor Visserij onder de Handels- en Samenwerkingsovereenkomst. Daarnaast neemt de Commissie namens de EU deel aan de onderhandelingen met de Noordoost-Atlantische kuststaten met betrekking tot makreel, blauwe wijting en Atlanto-Scandische haring (ASH). De aankomende weken wil de Commissie komen tot een mandaat op basis waarvan de onderhandelingen worden gevoerd.

De afgelopen jaren verliepen de onderhandelingen met het VK, Noorwegen en andere Atlantische kuststaten veelal moeizaam. Dit vindt de staatssecretaris een zorgwekkende ontwikkeling. Noorwegen keerde zich onder meer tegen het EU-standpunt dat de EU na de Brexit kuststaat voor Atlanto Scandian-haring behoort te blijven en vangstrechten hierop behoudt. Wat betreft makreel hebben in 2025 vier kuststaten (het VK, Noorwegen, IJsland, en de Faeröer eilanden) zonder de EU een akkoord gesloten over de hoogte van de vangstmogelijkheden en de verdeelsleutel. De Nederlandse inzet is dat de historische verdelingsarrangementen uitgangspunt dienen te zijn en blijven vanuit het oogpunt van duurzaam bestandsbeheer en stabiliteit voor de visserijondernemingen. In de onderhandelingen met Noorwegen, waar afspraken worden gemaakt over het ruilen van diverse visquota en toegang tot elkaars wateren, zet Nederland dan ook in op een eerlijke verdeling tussen de EU-lidstaten in de uitruil van visbestanden. De staatssecretaris zal zich blijven inzetten voor een gebalanceerde benadering bij het vaststellen van vangstmogelijkheden, zodat er naast de lange termijn duurzaamheid van de visbestanden ook aandacht blijft voor de sociaaleconomische impact op de visserijsector. Ook blijft de staatssecretaris zich inzetten voor het waarborgen van meer stabiliteit en voorspelbaarheid bij het vaststellen van de vangstmogelijkheden.

Daarnaast wordt de toepassing van de Haagse preferenties, zoals ook besproken tijdens de Raad van december 2025, naar verwachting wederom een belangrijk discussiepunt (Kamerstuk 21501-32, nr. 1746). Haagse preferenties zijn speciale afspraken in het Europese visserijbeleid waarmee Ierland extra visquota kan opeisen als de totale vangsthoeveelheden worden verlaagd. Gezien de sterke daling van het wetenschappelijk vangstadvies van verschillende visbestanden vorig jaar, heeft Nederland zich samen met andere belanghebbende lidstaten succesvol verzet tegen het inroepen van de Haagse preferenties. Nederland heeft

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees, Internationaal en Agro economisch beleid

Ons kenmerk
DGA-EIA / 108304381

zich altijd uitgesproken tegen het inroepen van de Haagse preferenties, omdat dit in strijd is met de afgesproken relatieve stabiliteit van de verdeling van vangstmogelijkheden. Omdat Nederland het al dan niet toekennen van de Haagse preferenties ziet als een Raadsbesluit, zal de staatssecretaris eventuele voorstellen hiervoor beoordelen op sociaaleconomische impact, ook in afstemming met andere lidstaten die geraakt kunnen worden door toekenning van Haagse preferenties.

Appreciatie van de wetenschappelijke vangstadviezen van ICES
De staatssecretaris zal zich er in de onderhandelingen voor inzetten dat de vangstmogelijkheden worden vastgesteld op het niveau dat overeenkomt met de doelstellingen van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB), net als in voorgaande jaren. Dit houdt onder meer in dat de staatssecretaris ernaar streeft dat bestanden op het niveau van de maximale duurzame opbrengst worden bevist. Tevens onderschrijft de staatssecretaris het hanteren van een voorzorgsbenadering voor vissoorten waarvoor weinig data beschikbaar is. Dit betekent niet dat er tot automatische reducties moet worden overgegaan; de staatssecretaris is van mening dat dit zorgvuldig en per situatie beoordeeld moet worden. De staatssecretaris vindt het belangrijk dat wetenschappelijke adviezen de basis blijven van de Nederlandse inzet en dat bij besluitvorming de sociaaleconomische impact op de visserijsector zorgvuldig wordt meegewogen (Kamerstuk 21501-32, nr. 1711).

Kijkend naar de reeds verschenen adviezen voor de voor Nederland meest relevante visbestanden valt een aantal adviezen op. De genoemde percentages zijn een verandering ten opzichte van het advies dat vorig jaar door ICES is opgesteld. Adviezen betreffen in de eerste plaats Noordzeetong (+98%) gevolgd door wijting (-47%) en schelvis (-19,3%). Verdere relevante adviezen zijn schol (-2,3%), zeebaars (+7,6%), tarbot (+18%), griet (+5,4%), tongschar (+20%), witje (-8,7%) en zeeduivel (12,8%). Voor de Noordzeeharing geldt een advies van +21% ten opzichte van de vastgestelde vangstmogelijkheden in 2026.
De opvallende stijging in het advies voor Noordzeetong (+98%) staat in schril contrast met de sterke verlaging van tong in het oostelijke deel van het Kanaal (-87%). Op dit moment is niet te duiden wat hier de verklaring voor is. Wel is het zeker dat dit advies voor tong in het Kanaal een grote impact zal hebben op de visserij in België.

Verder verwacht de staatssecretaris dat er dit jaar ook gesproken zal worden over het beheer van de zeeduivel, dat volgt uit internationale verplichtingen. Hoewel het bestand er op dit moment goed voorstaat zijn er wel zorgen over het beheer. Het bestand wordt op dit moment niet gezamenlijk beheerd met alle kuststaten (EU, VK en Noorwegen) en het gebied waar het vangstadvies voor wordt opgesteld sluit niet volledig aan bij het beheergebied. De staatssecretaris is voorstander van het maken van goede duurzame beheersafspraken over deze soort waarbij rekening wordt gehouden met alle kuststaten. Daarnaast zal de staatssecretaris zich er in dit verband voor inzetten dat ook waar mogelijk rekening gehouden wordt met het risico van het stilleggen van een bepaalde visserij, omdat een andere soort zijn quotum heeft bereikt, zogenoemde choke situaties. De komende tijd analyseert de staatsecretaris de reeds gepubliceerde en de nog te verschijnen vangstadviezen nader. Zo worden de adviezen voor de

pelagische bestanden, waaronder makreel, blauwe wijting, horsmakreel en de ASH op 30 september a.s. verwacht en wordt het advies van kabeljauw verwacht op 9 oktober a.s. De staatssecretaris is hierover in gesprek met relevante stakeholders. Zodra meer bekend is wordt de Kamer geïnformeerd via de reguliere brieven over de Raad.

Europees Fonds voor Maritieme Zaken Visserij en Aquacultuur
Tijdens de Raad is een wijziging van de huidige European Maritime Fisheries and Aquaculture Fund (hierna: EMFAF)-verordening geagendeerd. Op het moment van schrijven is het achtergronddocument nog niet beschikbaar. De staatssecretaris zal in de Raad aangeven dat de wijziging van de EMFAF-verordening voor Nederland niet noodzakelijk is. Mochten andere lidstaten dit toch wensen, dan zal de staatssecretaris eventuele voorstellen onder meer beoordelen op basis van naleving van de GVB-voorschriften.

Gedeeltelijke algemene oriëntatie van de Raad ten aanzien van de sectorale verordening voor implementatie van steun aan het Gemeenschappelijk Visserijbeleid, het Oceaanpact en het Europese maritiem en aquacultuurbeleid, onder het Meerjarig Financieel Kader 2028-2034
Het Iers voorzitterschap heeft besluitvorming over een gedeeltelijke algemene oriëntatie voor de sectorale verordening voor implementatie van steun aan het Gemeenschappelijk Visserijbeleid, het Oceaanpact en het Europese maritiem en aquacultuurbeleid (hierna: de sectorale verordening) geagendeerd. Op het moment van schrijven is nog geen akkoord bereikt tussen de lidstaten en lopen de besprekingen nog.

Het Commissievoorstel voor de sectorale verordening dateert van 16 juli 2025 en hangt samen met het voorstel voor een verordening voor de Nationale en Regionale Partnerschapsplannen (NRPP) en geeft nadere invulling aan de besteding van middelen die zijn opgenomen in de NRPP. Op 16 juni jl. is reeds een deelakkoord in de Raad bereikt over de NRPP. Hierover is de Kamer geïnformeerd met het verslag van de Raad Algemene Zaken van 16 juni 2026 (Kamerstuk 21501-02, nr. 3449). Ook is de Kamer eerder geïnformeerd over de Nederlandse positie ten aanzien van het NRPP-voorstel alsmede het voorstel voor de sectorale verordening onder het Meerjarig Financieel Kader (MFK) (Kamerstuk 22112, nr. 4146).

De overkoepelende Nederlandse inzet richt zich op een ambitieus gemoderniseerd en financieel houdbaar MFK waarbij de focus gelegd dient te worden op strategische prioriteiten. Het kabinet constateert dat in het huidige voorstel voor een gedeeltelijke algemene oriëntatie de belangrijkste doelstelling van versimpeling overeind blijft.

Het voorstel voor de sectorale verordening beoogt een aantal randvoorwaarden neer te leggen voor de besteding van middelen voor de visserij- en aquacultuursector, de natuuropgave en andere prioriteiten voor maritiem beleid, zoals beschreven in het Commissievoorstel voor een EU-Oceaanpact (Kamerstuk 22112, nr. 4104). Ten opzichte van het Commissievoorstel van 16 juli 2025 zijn in de compromistekst voor de gedeeltelijke algemene oriëntatie enkele artikelen toegevoegd, om nadere duiding te geven over de subsidiabele activiteiten,

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Ons kenmerk
DGA-EIA / 108304381

voorwaarden voor steun en aanvullende voorwaarden voor terugvordering van subsidies.

Daarnaast is in lijn met de Nederlandse inzet de voorkeursbehandeling voor kleinschalige visserijsectoren met een steunpercentage van 100% uit de verordening geschrapt, met het oog op een gelijk speelveld tussen vlootsegmenten. In tegenstelling tot de vorige programmaperiode zijn in het huidige voorstel voor een gedeeltelijke algemene oriëntatie geen voorwaarden gesteld aan maximale steunpercentages. Lidstaten krijgen daarmee de vrijheid hieraan zelf invulling te geven in de NRPP. Daarnaast is het belangrijk te noemen dat investeringssteun voor modernisering van vaartuigen niet langer aan een lengtegrens is gebonden. In het huidige voorstel is wel opgenomen dat steun voor aanschaf van nieuwe vaartuigen groter dan 30 meter alleen middels financiële instrumenten (bijvoorbeeld leningen en revolverende fondsen) mag lopen. Met name wanneer het financieel gezien slecht gaat in de visserij, is de toegang tot private financiering lastig. Financiële instrumenten kunnen daardoor een belangrijke rol spelen bij de investeringen van vissersvaartuigen boven de 30 meter. Hoewel dit tegenstrijdig is aan de Nederlandse wens omtrent een gelijk speelveld tussen vlootsegmenten, is het een verbetering ten opzichte van de huidige programmaperiode onder het EMFAF, waarin vaartuigen boven de 24 meter helemaal uitgesloten waren van investeringssteun aan bijvoorbeeld motoren en romp van het vaartuig. Het kabinet denkt dat hiermee het best haalbare compromis tussen lidstaten is bereikt en dat Nederland hiermee op een goede manier uitvoering kan geven aan de gewenste modernisering en energietransitie in de visserijsector.

Er is verder nog geen duidelijkheid over hoe de wettelijke taken voor visserij gefinancierd worden. Deze discussie zal worden beslecht in het kader van de bredere MFK-onderhandelingen. In de sectorale verordening heeft het voorzitterschap, op verzoek van verschillende lidstaten, wel nadere duiding proberen te geven welke subsidiabele activiteiten bedoeld worden onder de noemer wettelijke taken voor handhaving en datacollectie.
Een andere belangrijke wijziging ten opzichte van het oorspronkelijke Commissievoorstel is dat nadere duiding is opgenomen wanneer een aanvrager in geval van ernstige inbreuken niet in aanmerking kan komen voor subsidies en wanneer terugvordering aan de orde is. Met de nieuwe controleverordening is het aantal inbreuken dat aangemerkt wordt als "ernstige inbreuk" toegenomen, waardoor verschillende lidstaten oordeelden dat de proportionaliteit van uitsluiting en terugvordering opnieuw tegen het licht gehouden moet worden. Ook Nederland ziet dat met de toename van inbreuken die als ernstig aangemerkt worden, disproportioneel veel vissers kunnen worden uitgesloten van deelname aan de subsidieregelingen of geconfronteerd worden met terugvorderingen. Hiertoe heeft het Iers voorzitterschap opgenomen dat een en ander door de Commissie uitgewerkt dient te worden in een gedelegeerde handeling. Het kabinet is positief over deze toevoeging.

Net als in de vorige programmaperiode is steun voor investeringen aan boord alleen mogelijk wanneer vlootsegmenten in balans zijn met de beschikbare vangstmogelijkheden. Omdat een transitie naar alternatieve brandstoffen en verbeterde veiligheid aan boord in veel gevallen extra ruimte aan boord vraagt,

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees, Internationaal en Agro economisch beleid

Ons kenmerk
DGA-EIA / 108304381

ervaren veel lidstaten dit zogenaamde capaciteitsplafond als belemmerend voor de energietransitie en modernisering van de vloot. Daarom heeft het voorzitterschap een uitzondering opgenomen op deze regel, onder de expliciete voorwaarde dat de vangstcapaciteit niet toeneemt. In Nederland is het zogenaamde capaciteitsplafond vooralsnog niet knellend voor de beoogde beleidsdoelstellingen ten aanzien van energie-efficiëntie en modernisering. Nederland ziet wel hoe het capaciteitsplafond knellend werkt in andere lidstaten, en dat een oplossing belangrijk is voor de energietransitie en modernisering van de vloot.

Ten slotte zijn ten opzichte van het oorspronkelijke Commissievoorstel nu ook specifieke verwijzingen opgenomen naar artikelen uit het Verdrag betreffende de Werking van de Unie en aanvullende verordeningen ten aanzien van de relevante staatssteunregels, waaronder voor subsidieverlening aan activiteiten in overzeese gebieden van de Unie.

Alles overwegende oordeelt het kabinet dat Nederland met de voorliggende compromistekst voor de sectorale verordening op een goede manier uitvoering kan geven aan de ondersteuning van de visserij en aquacultuur, onderzoek, regionale samenwerking en de implementatie van milieuwetgeving. Het kabinet is daarom voornemens in te stemmen met de gedeeltelijke algemene oriëntatie. Alhoewel lidstaten hun formele positie nog moeten bepalen, acht het kabinet de kans aannemelijk dat er in de Raad voldoende steun is.

<u>Lange termijn aspecten van het Actieplan Meststoffen</u>
Tijdens de Raad vindt ook een ministeriële lunch plaats over de lange termijn aspecten van het Actieplan Meststoffen. Op het moment van schrijven is nog geen achtergronddocument beschikbaar. Conform het Nederlandse standpunt (Kamerstuk 21501-32, nr. 1810) zal de minister het belang onderschrijven om de beschikbaarheid, betaalbaarheid en strategische autonomie van in de EU geproduceerde meststoffen te verbeteren.

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Silvio P.A. Erkens
Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur